

V Praze dne 3. prosince 2024
Č. j.: 62/2024

Vážený pane prezidente republiky,

obracíme se na Vás jako na nejvyššího ústavního činitele, jehož rozhodování není zatíženo stranickými či vnitrostranickými šarvátkami ani blízcími se volbami. Věříme, že můžete nejlépe a nestranně posoudit už delší dobu probíhající procesy v naší společnosti, které nás signatáře tohoto dopisu znepokojují, neboť budou mít značné, dlouhodobé a veskrze negativní dopady na běžný život, potravinovou i energetickou bezpečnost občanů této země.

Naše příroda, půda i naše lesy jsou chráněny jedněmi z nejpřísnějších zákonů a nařízení v zemích Evropské unie – o ochraně životního prostředí, o lesích, o myslivosti, o systému NATURA 2000, nařízení o odlesňování (EUDR), o ekologických opatřeních omezujících zemědělské hospodaření nebo aplikací cílů územní ochrany (BDS2030). Tyto zákony a předpisy se navíc stále zpřísnují, a to v rámci řádného legislativního procesu, a jsou často striktnější než vyžaduje politika EU.

Přesto sledujeme neustálou a v poslední době rychle se zvyšující snahu zavádět další, ještě přísnější omezení hospodaření na zemědělské a lesní půdě nad tento zákonný rámec, a to velkoplošně, nezacíleně a mnohdy proto i neefektivně. To vše se děje bez řádného odůvodnění předmětu ochrany a praktických dopadů na život a podnikání občanů, ale i bez komplexních analýz socioekonomických dopadů na celou společnost.

Tento tlak cítíme nejen ze strany několika nepočetných, avšak o to radikálnějších a hlasitějších aktivistických skupin, ale bohužel i ze strany současného vedení Ministerstva životního prostředí (MŽP) a Agentury ochrany přírody a krajiny, které v současnosti za nestandardních okolností, v nestandardně krátkých lhůtách připravují k vyhlášení takzvané velkoplošnou ochranu bezprecedentních částí území republiky – národní park Křivoklátsko, chráněnou krajinnou oblast (CHKO) Krušné hory, CHKO Soutok. Negativně tak jsou ovlivněny samotné principy zemědělské a lesnické praxe.

V přípravě nebo ve stavu velmi aktivních úvah jsou však také vyhlášení nových CHKO: CHKO Rychlebské hory, CHKO Chřiby, CHKO Novohradské hory, CHKO Hostýnské vrchy, CHKO Slezské Beskydy a CHKO Poorličí. Ministerstvo životního prostředí paralelně dokončuje vyhlášení i takzvaných evropsky významných lokalit (EVL), úpravu hranic ochranných ptáčích oblastí a vyhlášení dalších chráněných území a útvarů.

Dále je v plánu podstatně zpřísnit ochranu, v dosavadní praxi většinou bezzásahovost, systém ne-hospodaření či „alespoň“ značné omezení lesnického a zemědělského hospodaření, ve všech II. zónách CHKO na úroveň shodnou s dosavadní ochranou aplikovanou v I. zónách, tedy praktickou bezzásahovostí.

V případě zemědělské půdy se chystá přísný režim protierozní ochrany na 65 % orné půdy, což je více než dvojnásobné navýšení ze stávajících 25 %, přičemž je zároveň na takzvaných erozně ohrožených plochách vyžadováno využití tzv. půdoochranných technologií. Ty budou pro zemědělce znamenat podstatně vyšší náklady a tím i ztrátu posledních zbytků konkurenceschopnosti vůči zemědělcům z Polska, Rumunska, ale i z Francie či z Německa, kteří takto významnému tlaku nečelí.

Všechna tato významná omezení hospodaření mají navíc přijít v relativně krátkém časovém intervalu bez jakékoli odborné dopadové studie a to, aniž by takový režim vyžadovala Evropská unie nebo byl srovnatelně přísně aplikován v jiných členských zemích Společenství. Je skutečností, že se státní orgány chystají hospodaření lesníků a zemědělců nějakou formou omezit na přibližně třetině rozloze republiky s tím, že v lesních porostech, kde je už dnes nějak chráněno 38 % ploch, tento podíl ještě podstatně naroste.

Co je však rovněž zarážející, dosud nebyly vypracovány, a pokud je nám známo ani se v zemědělství a v lesnictví nechystají, žádné komplexní dopadové studie, které by zmapovaly dopady takto razantních změn prováděných v tak krátkém čase na sociální soudržnost společnosti, životní úroveň značné části obyvatel, způsob trávení volného času, ale ani na energetické, surovinové, potravinové a jiné bezpečnostní aspekty České republiky. Místo toho jsme neustále ujišťováni, že všechny naše obavy vyplývají z nepochopení, odborné neznalosti či eventuálně ideologického zabarvení.

Bohužel jsme tedy svědky zneužívání vnímavosti veřejnosti k environmentálním tématům. Pod hrozbou klimatické krize a údajných závazků vůči Evropské unii je postup vyhlašování velkoplošných opatření prezentován jako jediný možný a správný. Tématem je mediálně manipulováno ve prospěch jednoho názoru a postupu, dle hesla „kdo nejde s námi, jde proti nám“.

V mediálním prostoru zaniká, že každé z těchto velkoplošných regulativ bude mít značné a dlouhodobé dopady na život lidí, kteří v krajině žijí, podnikají či používají produkty, které v ní vznikly. Ohrožujeme tak schopnost České republiky zajistit vlastní produkci z vlastních zdrojů, což jen prohloubí negativní dopady, ale i naši závislost na dovozech.

Každé neúměrné omezení hospodaření v krajině se projeví na horší dostupnosti produktů lesnického a zemědělského hospodaření, jejich zdražení, zvýšení nezaměstnanosti, omezení hospodářských aktivit – snad s výjimkou produktů navázaných na cestovní ruch. Tedy jednoznačná disbalance cílů definovaných na Summitu Země v Rio de Janeiru a dokonce

i závazků plynoucích ze závazků Green Dealu. Zemědělská produkce a dřevo jsou jediné ekologicky obnovitelné suroviny, které má naše republika k dispozici. Obáváme se, že omezením zemědělského a lesnického hospodaření formou bezzásahovosti či takzvané skryté bezzásahovosti na takto rozsáhlých území státu vzroste nejen cena surovin, a tím i výrobků z nich, ale při výpadku dodávek bude ohrožena i potravinová a energetická bezpečnost České republiky.

Vážený pane prezidente republiky,

přechody z hospodaření na neproduktivní alternativy a jejich dotování s sebou ponесou kromě bezpečnostních rizik i další obrovské finanční náklady. Jsme přesvědčeni, že o nich není česká společnost dostatečně a objektivně informována a ani na ně není, vzhledem k obtížné ekonomické situaci řady rodin, připravena.

Hospodáři, kteří naši krajinu obdělávají a zvelebují již staletí, se těžce smiřují s faktem, že musí nechat tak velké plochy ladem a nemají nikde zastání i přesto, že existují jiné reálné možnosti, jak vyhovět požadavkům EU, než které jednostranně upřednostňuje současné vedení MŽP.

Rádi bychom Vás požádali o pomoc při zprostředkování širokého celospolečenského dialogu, který by měl v demokratické společnosti vždy předcházet podobně závažným krokům.

My, sedláci a lesníci, kteří v krajině hospodaříme již po staletí, dobře víme, jak dokáží některá jednostranná, zkratkovitá, ve spěchu prováděná politická rozhodnutí vychýlit rovnováhu v krajině na dlouhá desetiletí a negativně poznamenat osudy těch, kdo v přírodě žijí, podnikají, užívají jejich plodů nebo ji „jen“ mají obyčejně lidsky rádi.

Obáváme se, že neúměrné omezení lesnického a zemědělského hospodaření se v krátkém čase projeví na dalších výpadech příjmu státního rozpočtu, a poté například i tlaku na zvyšování daní, ve zdražení potravin a výrobků ze dřeva, ale nakonec i předmětů denní spotřeby jako je „obyčejný“ toaletní papír.

Zatímco až dosud se z výnosů hospodaření v krajině platila její údržba, nová infrastruktura, budování staveb na zadržování vody a podobně, další omezování hospodaření bude znamenat obrovský výpadek prostředků na tyto činnosti a v podstatě přechod na udržování krajiny formou dotací, tedy v důsledku z peněz nás všech a dluhů budoucích generací. Ještě nikdy nehrozilo v tak krátké době tak masivní omezení hospodaření v krajině jako to, které v současnosti připravuje vedení obou zodpovědných ministerstev. A co je nejhorší, děje se tak bez řádného projednání s občany i jejich volenými zástupci, mnohdy za jejich zády.

Vyhlášení plošných omezení probíhají za podivných okolností v až podezřele krátkých lhůtách, kdy MŽP systematicky obchází standardní legislativní proces. Připomínková místa,

včetně Svazu měst a obcí ČR (SMO ČR) a Sdružení místních samospráv ČR (SMS ČR), ale i dalších institucí, byla v tomto procesu bezprecedentně zkrácena na svých zákonných právech.

Obce dlouhodobě, avšak marně, vyzývají MŽP k transparentnímu jednání a respektování práv místních samospráv a občanů. Bohužel bezvýsledně požadují, aby jakékoliv rozhodnutí o vyhlášení takzvané plošné ochrany, a tím omezení hospodaření, volného pohybu občanů v lese a úpravy jejich dalších práv, byla přijata až jen na základě otevřeného dialogu a pečlivého zvážení všech relevantních připomínek.

I my jsme názoru, že přírodu je třeba důsledně chránit – avšak všude a pouze tam, kde ochrana má smysl a kde není v přímém rozporu se zájmy lidí, kteří v ní žijí, podnikají, chtějí se v krajině volně pohybovat bez zbytečných omezení. Nabízíme řešení, kdy ochrana přírody a hospodaření v krajině budou vzájemně v souladu.

Dovolujeme si Vás proto, vážený pane prezidente republiky, v tomto otevřeném dopisu požádat, abyste ze své pozice inicioval k chystaným opatřením veřejnou diskuzi, která najde středobod mezi lacinou kritikou jakékoliv snahy o zachování přírody a jejich zdrojů pro příští generace, a institucí, jež se v této problematice angažují. Tato diskuze již ostatně probíhá v jiných členských státech EU, například v sousedním Rakousku, v Německu či v Holandsku. Jejím cílem je nejen zachovat udržitelné hospodaření, ale rovněž zmírňovat napětí ve společnosti včetně odporu vůči institucím Evropské unie.

Děkujeme za pochopení a za Vaši pomoc k řešení výše uvedené problematiky.

V úctě,

Ing. Jan Doležal
prezident Agrární komory ČR

Ing. Jan Václavík
předseda předsednictva
Lesnicko - dřevařské komory ČR

Vážený pan
Ing. Petr Pavel, M.A
prezident České republiky
Pražský hrad
119 08 Praha 1